

PRZEPYCH (8) *sb m*

e jasne.

sg G przepychu (4). ◊ A przepych (1). ◊ V przepychu (1). ◊ pl G przepych(o)w (1). ◊ A przepychy (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Pycha, duma, próżność* (8) : Gdzie iż sie mędrzszymi nád Bogá czynią [Żydzi]/ [...] thedy w tym głupstwo fwe wielkie y nie wtydliwy przepych pokázuią *CzechRozm* 100; *ActReg* 75; *GórnTroas* 15; Ieden Anioł wolą tylko przepychu fwego przeciw Bogu zgrzełzywłzy/ z niebá do pieklá ná wieczne á nigdy nieprzeiednáne przekłętwo przepadł *PowodPr* 11.

przepych przeciw komu, przeciw czemu (1): Azaby fię kiedykolwiek ci nowi *X(iędza) K(anonika)* theologowie/ á on z nimi/ obaczyć y zawnfydác mogli/ y tego głupie⁸⁰/ y náder niewtydliwe⁸⁰ zuchwáltwá y przepychu przeciw Bogu y słowu iego odbiezeć *CzechEp* 111.

W połączeniu szeregowym (1): Nie rościągaycie wolności fwey ná zelzenie iego [króla]/ ná ziązdy zákazáne/ ná rozruchy/ ná sedycye/ ná obmowy y fzemrania/ ná niepośluzenftwá y przepychy *SkarKazSej* 693a.

Szereg: »zuchwalstwo i przepych« (1): *CzechEp* 111 *cf* *przepych przeciw komu*.

Wyrażenia przyimkowe: »z przepychu« (1): Iáko fię zawnfydzić nie mamy/ gdy tu łobie z przepychu wielkie y kofztowne páłace buduiemy. *SkarKaz* 489b.

~ [*Szereg: »z przepychu abo z gniewu«*: A ieflibych co obráźliwego ofobie twey piáfł/ prózję cię dla Páná Bogá odpuść mi/ á nie przyczytay ábych co miał wczynić z przepychu ábo z gniewu iákiego *CzechOdpis* 55.] ~

[*»na przepych«* = *aby okazać pychę*: fkoró zásię przyiechał [kanclerz Zamojski] do Szydłowá y do Wiślice/ áli on [Samuel Zborowski] zá nim do Stobnice: y ták wżędzie zá nim iechał áż ku Krákovu: á do Kráková ielzche ná przepych wietłzy przed nim wiechác miał. *BielKron* 1597 796.]

Personifikacja (1): O głupi przepychu/ iáko fię krolá nie boifz/ ktorego fię P. Bog bać rofkazał? *SkarKazSej* 692a.

[*Przen: Harde słowa: [Pallas dziwuje się] onéy mowie hárdéy iego [...]. Wnet odpowie ná przepych hárdy [talibus et dictis it contra dicta tyranni X 448]: Albo z twego Lupu chwałę odniofe/ [...] Albo z śmierci pocziwéy VergKoch* 289.]

2. [*Wyrażenie przyimkowe: »na przepych«* = *na oścież*: Przypada wieść [Turnowi]/ iż świeżá klęfkę wczynili Troiánie/ y ná przepych bramę otworzyli [portas praebere patentis IX 693] *VergKoch* 267 (*Linde, wyd. 1640: na przestwor*).]

Synonimy: 1. *buta, chłuba, duma, nadętość, próżność, pycha, wyniosłość.*

ALKa